

[Udenrigsministeren]

vil være et afgørende bidrag til en forbedring af det internationale politiske klima.

Hvis vi herefter vender os mod den aktuelle situation i Afghanistan, kan der – uanset forsøg fra Sovjetunionen på at foretage en konsekvent mørklægning af, hvad der sker i landet – tegnes følgende billede:

Den militære situation må karakteriseres som et fortsat dødvande, og Sovjetunionen har ikke kunnet udstrække sin kontrol til hele landet. Selv om krigen har karakter af en guerillakrig uden egentlige fronter, er det de fleste iagttageres vurdering, at besættelsesstyrkernes militære kontrol er begrænset til hovedstaden Kabul, en del af de andre store byer samt hovedkommunikationslinjerne. Op mod 75 pct. af landområderne skønnes mere eller mindre at være under mostandsbevægelses kontrol.

De sovjetiske tropper skønnes som nævnt at andrage knap 120.000 mand. Den afghanske hær er især som følge af deserteringer svundet ind til under halvdelen af de 80.000 mand, den udgjorde i 1979.

Det vides ikke, hvor mange mand modstandsbevægelsen, Mujaheddin, råder over, men den forekommer mere effektiv og mindre splittet end på noget tidspunkt siden den sovjetiske invasion.

Der er sket en betydelig eskalering af kamphandlingerne i 1985 fra såvel Sovjetunionens som modstandsbevægelsens side med deraf følgende stigende tabstal. For første gang i den 6 år lange krig har Mujaheddin i flere tilfælde kunnet tage initiativet på slagmarken, og den sovjetiske militære indsats mod modstandsbevægelsens forsyningslinjer synes ikke at have båret frugt.

Samtidig er der sket en forskydning i den sovjetiske militære indsats i form af et øget eftertryk på aktioner, der er rettet direkte imod civilbefolkningen. Den ændrede taktik har bl.a. manifesteret sig i bombninger fra stor højde af beboede områder, afbrænding af afgrøder og ødelæggelse af infrastrukturen i hele provinser. F.eks. udsættes de århundredgamle afvandingskanaler og terrasselandbruget for systematiske ødelæggelser.

Der synes ikke at herske tvivl om sigtet med denne ændrede sovjetiske taktik. Målet er at fordrive civilbefolkningen fra landområderne for herved at berøve modstandsbevægelsen dens grundlag, og de humanitære

konsekvenser af denne taktik er selvsagt forfærdende.

På FNs 40. generalforsamling fremlagdes for første gang en rapport om menneskeret-tighedssituationen i Afghanistan, udarbejdet af østrigeren Felix Ermacora. Rapporten, der kan betragtes som den hidtil mest fyldige og dokumenterede beskrivelse af overgrebene mod det afghanske folk, er rystende læsning. Der fremlægges omfattende vidnesbyrd om tortur, fængsling af politiske modstandere i betydeligt antal, arbitrære domstolsprocesser og tvungen værnepligt i op til 4 år for unge allerede fra 15 års alderen. Rapporten indeholder tillige oplysninger om egentlige mas-sakrer på landsbybefolkningen, undertiden som gengæld for sovjetiske tab.

Særlig opmærksomhed tildeles i rapporten den fortvivlede situation, de mere end 1½ million interne flygtninge befinder sig i. Disse flygtninge – altså flygtninge i deres eget land – drives fra landområderne og ind til byerne. Her kan regimet mere effektivt kontrollere, overvåge og indoktrinere de oprindelige landsbybeboere. Disse interne flygtninges situation er så meget desto vanskeligere, som Karmalregimet konsekvent har nægtet at give adgang til Afghanistan for internationale humanitære organisationer som Internationalt Røde Kors og FNs flygtningehøj-kommissariat.

Fødevarsituationen i landet må nærmest betegnes som katastrofal på grund af regimets og de sovjetiske troppers ødelæggelser af afgrøder og infrastruktur.

Antallet af ofre for regimet i Kabul og den sovjetiske krigsførelse i Afghanistan kendes ikke. De mest forsigtige skøn anfører et tal for de civile dødsopfre på ca. 100.000, men tallet 1 million døde har været nævnt, og i hr. Ermacoras rapport anføres, at op mod en halv million civile afghanere har mistet livet siden den sovjetiske invasion. Hertil kommer så antallet af sårede og lemlæstede civile, som er stigende i takt med den sovjetiske anvendelse af antipersonelminer og bomber, der er udformet som legetøj, hvis formål ifølge rapporten er at invalidere og lemlæste civile, herunder børn.

Med til de humanitære konsekvenser af krigen i Afghanistan hører også, at krigen har skabt verdens aktuelt største flygtningeproblem. Af en befolkning på oprindelig ca. 15½ million opholder sig nu cirka en fjerde-